

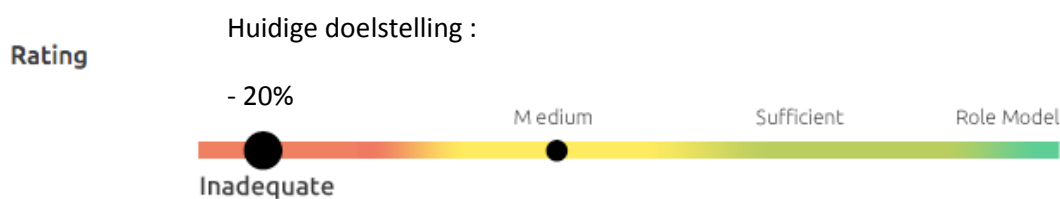
Mag slechte leerling België een hoge borst opzetten in Warschau?

Belgische politici profileren zich graag tijdens de VN-klimaatconferenties door andere landen op hun zwakke punten te wijzen. Maar hebben zij in eigen land hun huiswerk gemaakt voor ze afreizen naar COP19 in Warschau? Want voor ze de les gaan spellen op het wereldtoneel kunnen ze maar beter thuis een goed rapport voorleggen, en dat is helemaal niet het geval.

Europa komt zijn klimaatverplichtingen niet na

Om tegen 2015 in Parijs tot een ambitieus klimaatakkoord te komen, moeten de ontwikkelde landen zich ertoe verbinden hun uitstoot van broeikasgassen vanaf volgend jaar verder terug te dringen. Op dit moment leiden de beloften om de uitstoot te verminderen tot een mogelijke opwarming van de aarde met 5°C. Dat is dus veel meer dan de limiet van 2°C opwarming waartoe de staten zich hebben verbonden.

De Europese Unie heeft dan ook niet het recht om de andere grote ontwikkelde landen de les te spellen. De organisatie [Climate Action Tracker](#) heeft nog eens herhaald dat de doelstelling van de EU ruim onvoldoende is. De doelstelling voor 2020 blijft een vermindering van de uitstoot met 20% – dat is heel wat minder dan wat volgens de wetenschappers nodig is om de temperatuurstijging te beperken tot 2°C (zij vragen 25 tot 40% vermindering, wat voor de EU zou neerkomen op ongeveer 40%). De doelstelling van -20% is in 2013 al vrijwel bereikt, vooral als gevolg van de crisis of de export van activiteiten die CO2 uitstoten naar andere landen...

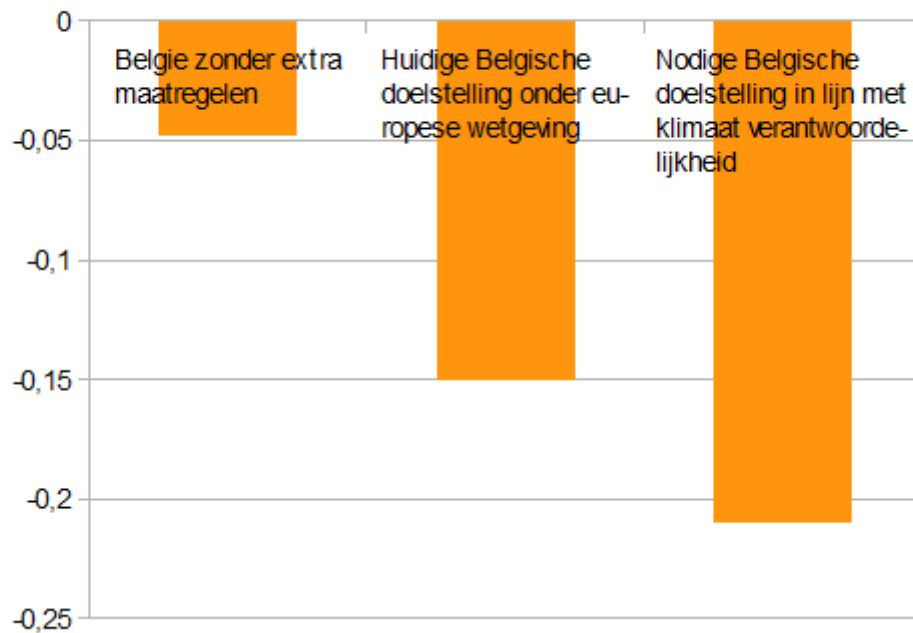

Beoordeling van de Europese doelstelling door [Climate Action Tracker](#)

België is een van de slechtste leerlingen in dit te weinig ambitieuze Europa

De Europese doelstelling om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 met 20% te verminderen, is verdeeld over de Europese landen. In die optiek wordt België gevraagd om zijn uitstoot tegen 2020 met 15% te verminderen in vergelijking met 2005, zonder rekening te houden met de uitstoot vanwege de industrie.

Zelfs in het kader van die te zwakke Europese doelstelling zal België waarschijnlijk tegen 2020 niet aan zijn verplichtingen voldoen. Volgens het Europees Milieuagentschap zal België zijn doelstelling voor 2020 niet halen, niet op het vlak van vermindering van de CO₂-uitstoot en evenmin op het vlak van hernieuwbare energie, tenzij het bijkomende maatregelen neemt.

Evolutie van de Belgische uitstoot van broeikasgassen tussen 2005 en 2020 zonder industrie, volgens de ambitie

Nog geen klimaatfinanciering voor het Zuiden

De ontwikkelde landen moeten niet enkel hun uitstoot van broeikasgassen verminderen, maar ook de armste landen de middelen bieden om zich te ontwikkelen zonder broeikasgassen uit te stoten en zich aan te passen aan de klimaatverandering. De ontwikkelde landen, waaronder België, hebben zich er dus toe verbonden die klimaatfinanciering op te trekken tot 100 miljard dollar per jaar in 2020. In Warschau moeten die staten dringend geld op tafel leggen.

Op het moment dat we deze briefing schrijven, hebben al onze buurlanden beloften gedaan tot klimaatfinanciering voor de komende jaren. Tenzij er op het laatste moment nog een verrassende beslissing uit de bus komt, zullen de Belgische ministers naar Warschau afreizen zonder dat ze ook maar één euro aan te bieden hebben aan de landen die het zwaarst te lijden (zullen) hebben van de klimaatverandering. Erger nog: België is zijn vorige belofte tot klimaatfinanciering niet nagekomen. Het heeft slechts twee derde van de tussen 2008 en 2012 beloofde 150 miljoen betaald.

Gezien dit gebrek aan financieel engagement van België vragen we ons af hoe geloofwaardig ons land is om de band te verzekeren tussen de ontwikkelingslanden en de rijke landen, zoals het beweert in Warschau te willen doen.

Belgische vertegenwoordigers in Warschau hebben hun klimaatwerk niet gedaan

Rapport van staatssecretaris voor Leefmilieu Melchior Wathelet: 5/10

In Warschau zal hij België vertegenwoordigen en de Belgische delegatie leiden. Hij zal in naam van ons land de VN-klimaattop toespreken. Maar kan hij met zijn slechte klimaatrapport in Warschau wel zijn rol van 'verdediger van het klimaat' waarmaken?

Door de opeenvolgende staatshervormingen is de federale regering geleidelijk aan de meeste hefboomen voor het klimaatbeleid kwijtgespeeld. Maar er zijn nog altijd enkele belangrijke federale bevoegdheden op het vlak van klimaat, zoals het beheer van de offshore windmolenparken, van het elektriciteitsnet en vooral de krachtige hefboom van de fiscaliteit.

Het belangrijkste verwijt aan het adres van Wathelet op het vlak van klimaat is dat hij een aantal zaken niet heeft gedaan. De staatssecretaris heeft deze legislatuur zelden rekening gehouden met het klimaat. Symbolisch hiervoor is het ontbreken van een federaal klimaatplan dat de initiatieven op dit bevoegdheidsniveau coördineert. Afgezien van de offshore productie van windenergie, een dossier dat deze legislatuur verdienstelijke vorderingen heeft gemaakt, heeft de federale regering de overige hefboomen voor een klimaatbeleid absoluut verwaarloosd.

Stand van zaken van de belangrijkste klimaatmaatregelen van de federale regering:

De onderstaande, niet-limitatieve lijst van maatregelen valt niet uitsluitend onder de bevoegdheid van de staatssecretaris. Maar wij vinden wel dat hij als verantwoordelijke voor het klimaatbeleid van de regering voor al deze maatregelen een politieke verantwoordelijkheid draagt.

Beschrijving	Beoordeling	Score
In het regeerakkoord beloofde de federale overheid de werking van de Nationale Klimaatcommissie (NKC) te optimaliseren en haar rol te versterken. De NKC is het centrale coördinatieorgaan voor het Belgisch klimaatbeleid . Zij brengt de gewesten en het federale niveau rond de tafel.	Niet alleen is de rol van de NKC niet versterkt, maar bovendien is de coördinatie van het klimaatbeleid tijdens deze legislatuur chaotisch verlopen. We moeten wel eerlijk zijn: dat is niet alleen de verantwoordelijkheid van de heer Wathelet. Maar zijn gebrek aan initiatief, vooral in 2012 toen hij voorzitter was van de commissie, toont een gebrek aan wil om dit dossier te laten vooruitgaan.	--

<p>Het regeerakkoord voorzag de invoering van een substitutierecht ten voordele van de federale overheid in het geval dat een gewest of een gemeenschap de internationale verplichtingen niet naleeft die voortvloeien uit het VN-Raamakkoord over de klimaatverandering.</p>	<p>Het substitutierecht van de federale overheid wordt theoretisch erkend en dat is een goede zaak. Maar er zijn geen uitvoeringsmodaliteiten voor dit recht voorzien en daardoor is de toepassing ervan hoogst onwaarschijnlijk. Het gaat dus om een vrij symbolisch substitutierecht.</p>	<p>0</p>
<p>Hervorming van het belastingstelsel voor bedrijfswagens: rekening houden met de milieu-impact (CO₂-uitstoot) bij de berekening van het voordeel in natura.</p>	<p>Deze fiscale maatregel heeft de verdienste dat hij de ecologische en maatschappelijke dwaling van de bedrijfswagens bespreekbaar heeft gemaakt, maar is wel nog altijd ruim onvoldoende. De hervorming heeft niet de essentie van de belastingsteun voor bedrijfswagens aangetast.</p>	<p>+</p>
<p>Het regeerakkoord beloofde dat de inkomsten uit de veiling van Europese CO₂-quota zouden dienen voor het klimaatbeleid.</p>	<p>Op het moment dat we dit schrijven, is er nog altijd geen beslissing. Alles hangt af van de discussies over de verdeling van de inspanningen tussen de gewesten en het federale niveau. Maar het lijkt wel verworven dat het akkoord maar een heel beperkte verplichting zal inhouden om het geld uit de verkoop van CO₂-quota te gebruiken voor klimaatmaatregelen.</p>	<p>--</p>
<p>De bijzondere financieringswet zou moeten zorgen voor een mechanisme van klimaatresponsabilisering, met een bonus-malussysteem voor de gewesten, dat hen ertoe aanzet om hun verbintenis tot uitstootbeperking in de bouw na te komen.</p>	<p>Het mechanisme ligt ter goedkeuring voor en de bijzondere wet zou tijdens deze legislatuur moeten worden gestemd. Maar de doelstelling vooropgezet in het akkoord is zo weinig ambitieus dat de drie gewesten die waarschijnlijk zullen bereiken zonder bijkomende maatregelen. De gewesten zullen gemakkelijk verder kunnen gaan dan het vooropgestelde doel. En in dat geval voorziet het mechanisme een bonus voor de gewesten... Kortom, dit mechanisme dreigt het gebrek aan ambitie goed te vergoeden. Het mist dus zijn belangrijkste doel.</p>	<p>-</p>
<p>De federale regering heeft zich er bij het begin van de legislatuur toe verbonden om de ontwikkeling van offshore windenergie te ondersteunen.</p>	<p>Wathelet heeft een nieuw mechanisme voor de ondersteuning van offshore windenergie ingesteld in het kader van zijn beslissing om Tihange 1 langer open te houden. Maar door de hoogte van de steun te verbinden met de prijs van de stroom, veroorzaakt dit mechanisme meer onzekerheid. Als de prijs van de elektriciteit lager is dan voorzien, zal het mechanisme geen financiële inkomsten opleveren. Waar moet dan de financiering van de offshore windenergie vandaan komen?</p>	<p>0</p>

In het regeerakkoord verbond de federale overheid zich ertoe de hefboomen waarover zij beschikt te gebruiken om de uitstoot van broeikasgassen en de vervuiling door de verschillende vervoersystemen te verminderen.	Zoals IEW ook al stelde, is het investeringsplan voor de spoorwegen van de federale regering ruim onvoldoende om te komen tot de noodzakelijke verhoging van de frequentie en een oplossing van de problemen met de stiptheid van de treinen. ¹ Bovendien is de fiscale hefboom, het belangrijkste federale klimaatinstrument op het vlak van vervoer, tijdens deze legislatuur totaal niet gebruikt.	0
Afschaffing van de meeste vormen van belastingaftrek voor energiebesparende investeringen in de bouw.	De ongecoördineerde afschaffing van die belastingaftrek zonder tegenhangers op gewestelijk niveau, is rampzalig gebleken voor de investeringen in de renovatie van ons uiterst energieverblindend gebouwenbestand.	--
De regering heeft een verlaging van de BTW op elektriciteit tot 6% aangekondigd.	Indien deze maatregel er zou komen, zou dat aanzetten tot meer stroomverbruik. Dit zou dus een bijzonder nefaste politieke beslissing zijn voor het klimaat.	--

Rapport van Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege: 2/10

In Warschau zal de Vlaamse minister van Leefmilieu België vertegenwoordigen op Europees niveau. Gezien haar rampzalige rapport op het vlak van klimaatbeleid in Vlaanderen is zij niet geplaatst om andere landen de les te lezen.

Tijdens deze legislatuur heeft de Vlaamse minister een absoluut ambitieeloos klimaatplan opgesteld. Dat voorziet in een vermindering van de uitstoot buiten de industrie van amper 5,2% tegen 2020. Dat is duidelijk te weinig in vergelijking met de doelstelling die is opgelegd in het kader van de Europese verplichtingen, die ongeveer -15% moet bedragen (afhankelijk van de nog altijd niet afgeronde besprekingen over de verdeling van de lasten tussen de gewesten). Als Schauvliege in haar klimaatplan geen bijkomende maatregelen neemt, zal Vlaanderen massaal 'koolstofkredieten' moeten aankopen, voor ongeveer 10% van zijn uitstoot van 2005. Die koolstofkredieten zijn CO₂-quota die in het buitenland worden aangekocht voor klimaatmaatregelen in andere landen. Maar er is wel een probleem: bij gebrek aan controle leiden die koolstofkredieten zelden tot echte CO₂-reducties...

Hoewel bij vergelijkingen altijd voorzichtigheid is geboden, komt Vlaanderen met de huidige doelstelling op hetzelfde niveau als de slechtste leerlingen van de ganse klas, zoals de VS (-3%/1990) of Australië (-3%/1990).

¹ <http://www.iewonline.be/spip.php?article6007>

Het Vlaamse klimaatplan is zo zwak dat zelfs de SERV en de Minaraad, het orgaan waarin ngo's, vakbonden en bedrijven zetelen, hebben aangegeven dat minister Schauvliege bijkomende maatregelen moet voorstellen.²

Kleine boekhoudkundige aanpassingen

Minister Schauvliege aarzelde niet om enkele boekhoudkundige kunstgrepen met de cijfers uit te voeren om de door Europa vooropgezette doelstellingen te bereiken. Enkele voorbeelden:

- Sommige gassen, zoals stikstofoxide (N₂O), stonden niet vermeld in de rapportering door het gewest. Dat leidde tot een kunstmatige daling van de doelstelling van het gewest.
- In 2011 stelde de minister kaarten op van de bossen in Vlaanderen en stelde zij vast dat het gewest 177 000 hectaren bos op zijn grondgebied had. Twee jaar later deelt zij mee dat dit cijfer is gestegen tot 185 000 hectaren. Onder andere Bos+ uitte al heel snel zijn twijfels. En terecht. Het systeem van de 'Boswijzer' blijkt immers niet perfect en villawijken in Sint-Martens-Latem en Brasschaat blijken te zijn aangeduid als bos.
- In 2010 had minister Schauvliege ook al "cijfers aangepast" in de boekhouding van haar vorige klimaatplan. Zij had kredieten die verworven waren via het ETS (kredieten voor grote bedrijven) op kunstmatige wijze verschoven naar niet-ETS-kredieten. Zo maakte zij gebruik van het verschil tussen de reductiedoelstellingen voor ETS en niet-ETS. Lees de analyse van de BBL [hier](#).

Rapport van Waals minister van Leefmilieu Philippe Henry: 5 of 7/10 (voor de implementatie van het klimaatplan)

Het is nog te vroeg om het werk van de Waalse regering op het vlak van klimaat te beoordelen. Maar met een voorziene reductiedoelstelling van -30% tegen 2020 in zijn regeerakkoord doet Wallonië het vrij goed op het vlak van klimaatambitie. Maar het Waalse klimaatplan, dat moet verklaren hoe dat doel zal worden bereikt, is nog altijd niet goedgekeurd. Er zijn dus nog heel wat onbekende factoren, zodat een evaluatie op dit moment moeilijk is. Vooral ook omdat er wat vrees bestaat over de uitvoering van het plan. Met name de financiering is niet gegarandeerd.

Daarnaast heeft de besluiteloosheid van de Waalse regering met betrekking tot de dossiers van zonne- en windenergie tijdens deze legislatuur de ontwikkeling van hernieuwbare energie op korte termijn in Wallonië heel sterk belemmerd. Ook hier moeten tegen het eind van de legislatuur nog veel beslissingen worden genomen om dit heel matige rapport te verbeteren.

² <http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-vlaams-klimaatbeleidsplan-2013-2020>